

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Василенко Марини Миколаївни на тему «Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти», подану на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Актуальність теми дисертації. Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена сучасною орієнтацією пріоритетів суспільства на здоровий спосіб життя та, відповідно – бурхливий розвиток фітнес-індустрії в Україні, що викликає соціальний запит на фахівців нової формації, здатних надавати якісні фітнес-послуги населенню. Разом з тим, актуальність обраної тематики виявляється й у необхідності вирішення важливих протиріччя, які було виявлено дисертантом, зокрема: вимогами суспільства та ринку праці до ефективної професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів і недостатнім рівнем сформованості їхньої професійної компетентності; процесами реформування сучасної вищої школи та недостатнім їх урахуванням у професійній підготовці майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти; існуючою практикою професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів та несформованістю в Україні теоретико-методологічного підґрунтя для реалізації цієї підготовки у вищій школі; спрямованістю вищої освіти на європейську інтеграцію та недостатнім урахуванням позитивних здобутків світового досвіду в царині підготовки кадрів для фітнес-індустрії у вітчизняних закладах вищої освіти. Автор доводить, що професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти стала предметом лише обмеженої кількості досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців, хоча має неабиякий інтерес з боку освітян та роботодавців. Можна стверджувати, що актуальність дисертаційного дослідження є беззаперечною і впливає з необхідності розроблення, наукового обґрунтування, експериментальної перевірки та впровадження системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти.

Дисертаційна робота виконана відповідно до Зведеного плану НДР у галузі фізичної культури і спорту на 2011-2015 роки за темою 3.1 «Удосконалення програмно-нормативних основ фізичного виховання в навчальних закладах» (№ держреєстрації 0111U001733) та плану наукової роботи НУФВСУ на 2016-2020 роки за темами кафедри здоров'я, фітнесу і

рекреації «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ держреєстрації 0116U001630)

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. У дисертаційному дослідженні здійснено досить повний та усебічний аналіз наукової обґрунтованості проблеми як у вітчизняній, так і зарубіжній науці. Автором розглянуто та визначено вихідні наукові передумови для розробки системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти, зокрема виокремлено позитивні здобутки світового та вітчизняного досвіду підготовки, визначено соціальний запит ринку праці, структуру професійної компетентності таких фахівців, обґрунтовано концептуальні засади професійної підготовки.

Усі наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті та завданням роботи. Ступінь вірогідності отриманих результатів забезпечується тривалістю та кількістю експериментальних досліджень. Так, дослідження тривало 8 років та ґрунтувалося на підставі опитування 690 студентів, 311 науково-педагогічних працівників та 39 роботодавців. Робота проведена з використанням сучасних методів, які відповідають вимогам наукової метрології, застосуванням адекватного завданням комплексу валідних діагностичних методик. Автором застосовано великий діапазон теоретичних та експериментальних методів дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел; історико-логічний метод; аналіз документальних матеріалів та інтернет-ресурсів; дедуктивний, аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний, індуктивний методи; системний метод, формалізація ідеалізація та педагогічне моделювання; анкетування, метод експертних оцінок; педагогічний експеримент; тестування (дидактичне та психодіагностичне) та методи статистики. Отже, достовірність отриманих результатів забезпечується адекватністю методів меті і завданням роботи, достатнім обсягом і репрезентативністю емпіричного матеріалу, коректністю статистичної обробки даних із застосуванням сучасних комп'ютерних програм.

Крім того, робота містить достатню кількість цифрового і графічного матеріалу (56 таблиць та 71 рисунок), який оформлено належним чином, що дає можливість наочного уявлення про отримані результати.

Наукова новизна дослідження, висновків і рекомендацій. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що автором вперше сформульовано та науково обґрунтовано теоретичні та методичні засади професійної

підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти, зокрема: розроблено систему професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти; обґрунтовано авторську концепцію професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти; визначено структуру професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів, що формується у закладах вищої освіти; створено діагностичний інструментарій для оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів. Автором визначено змістові характеристики понять: «професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти», «професійна компетентність майбутніх фітнес-тренерів, що формується у закладах вищої освіти», «фітнес-тренер», «майбутній фітнес-тренер», «фітнес-послуга». Важливим є те, що у роботі доповнено знання щодо історичних аспектів становлення системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів в Україні та особливостей професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти США та Канади, Великої Британії, країн Європейського Союзу та Австралії. Здобувачем удосконалено зміст, форми і методи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти, а також зроблено певний внесок у подальший розвиток положень щодо застосування сучасних інтерактивних та інформаційно-комунікаційних технологій у процесі моніторингу результативності професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти.

Таким чином, змістовне наповнення пунктів наукової новизни дійсно має фундаментальне теоретичне та практичне значення для педагогіки професійної освіти.

Повнота викладу матеріалів дисертації у роботах, які опубліковані автором. Основні результати досліджень досить повно висвітлено у 37 наукових працях, серед яких: 1 монографія, 16 статей у наукових фахових виданнях України, 6 статей у виданнях, що внесені до міжнародних наукометричних баз даних, серед них 3 статті у зарубіжних фахових виданнях; 12 статей у збірниках матеріалів конференцій та інших виданнях, 1 нормативний документ, 1 комп'ютерна програма.

Кількість, обсяг та зміст друкованих праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук і надають авторові право публічного захисту дисертації.

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість дисертаційного дослідження не викликає сумнівів, оскільки автором впроваджено систему професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів та

Галузевий стандарт вищої освіти підготовки з галузі знань 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за напрямом 6.010203 «Здоров'я людини»: освітньо-кваліфікаційну характеристику, освітньо-професійну програму та засоби діагностики якості вищої освіти (кваліфікація 3475 «Фітнес-тренер»); підготовлено монографію «Професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти: теорія та методика»; створено навчально-методичні комплекси з дисциплін «Вступ до спеціальності», «Фітнес-технології», «Професійна майстерність», «Рекреаційні технології», «Практика за профілем майбутньої роботи» та «Ознайомча практика», а також комп'ютерну програму «ВСІ: педагогічна діагностика рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів» (у співавторстві з Л. П. Сущенко та В. О. Івченко отримано Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 80629 від 30.07.2018, видане Управлінням державних реєстрацій Департаменту інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України). Матеріали дослідження можуть бути використані науково-педагогічними працівниками при створенні навчальних посібників, методичних рекомендацій з професійно орієнтованих дисциплін, студентами у процесі підготовки науково-дослідних та кваліфікаційних робіт, наукових і творчих проектів, а також у системі підвищення кваліфікації фахівців відповідного профілю.

Результати роботи впроваджено у навчальний процес провідних закладів вищої освіти України, що підтверджується відповідними актами впровадження.

Матеріали дисертаційного дослідження оприлюднено автором на багатьох міжнародних і регіональних конференціях, що свідчить про широке оприлюднення автором результатів роботи.

Слід підкреслити, що дисертація відповідає паспорту наукової спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації. Дисертаційна робота оформлена згідно діючих вимог, складається з анотації українською й англійською мовами, вступу, шести розділів, висновків, списку використаних джерел (628 найменувань), 14 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 544 сторінки, серед них 407 сторінок основного тексту. Дисертація містить 56 таблиць та 71 рисунок.

Робота має послідовну будову, яка відображає логіку та зміст здійсненого дисертаційного дослідження.

Перший розділ присвячено теоретичному аналізу стану розробленості

проблеми професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів в умовах реформування вищої освіти; з'ясуванню історичних передумов становлення системи професійної підготовки фітнес-тренерів у закладах вищої освіти; розкриттю сутності дефініцій загального та спеціального контексту професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти. Не можна не погодитися з автором про те, що коло наукових інтересів у частині професійної освіти у сфері фізичної культури і спорту є різноплановою. Разом з тим, є очевидним, що цілісної теорії і практики професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти не існує. Основним здобутком першого розділу можна вважати ретельний підсумковий аналіз і узагальнення закономірностей становлення системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вітчизняних закладах вищої освіти.

У другому розділі роботи міститься обґрунтування вибору методів здійсненого дослідження, їх опис, а також викладено зміст проведених дослідницьких етапів. Слід відзначити міждисциплінарний та системний підхід до вибору методів дослідження та критеріїв і показників сформованості професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти.

У третьому розділі репрезентовано своєрідність світового та вітчизняного досвіду професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти. Імпонує той факт, що М. М. Василенко аналізує як негативні, так і позитивні здобутки такої практики. Автор переконливо доводить, що серед напрацювань світового досвіду, які мають бути враховані у вітчизняній практиці професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти, можна виокремити такі: збереження національних традицій освітньої системи; тісна співпраця з роботодавцями; орієнтація змісту професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів на формування у студентів здатностей до безконфліктного спілкування і мотивування клієнтів, до маркетингово-комерційної діяльності, до розроблення та реалізації фітнес-програм оздоровчо-профілактичної спрямованості з різними групами населення; активне застосування різноманітних форм навчання; диверсифікація освітніх послуг; узгодження національних реєстрів освітніх кваліфікацій тренерів різних країн та поширення практики створення міжнародних освітніх програм.

Імпонує те, що автор, ґрунтуючись на результатах проведеного анкетування студентів, науково-педагогічних працівників та експертного опитування роботодавців, з'ясовує наявну ситуацію в Україні в царині

професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти та пропонує характеристики успішного фітнес-тренера. Компаративний аналіз світового досвіду професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти та аналіз сучасної практики такої підготовки в Україні дав можливість спрямувати зусилля автора на обґрунтування теоретичних і методичних засад професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти.

Особливої уваги заслуговує четвертий розділ, присвячений обґрунтуванню концептуальних засад професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти. Концептуальні положення, репрезентовані автором мають комплексний характер і розкривають її мету, правові основи, місце в теорії педагогіки й системі міждисциплінарного знання, понятійно-категоріальний апарат, методологічні підходи до проектування системи професійної підготовки, ядро (сукупність закономірностей та принципів функціонування й розвитку професійної підготовки). Особливо цінним є запропонована здобувачем структура професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів та механізми її формування. Безумовний інтерес у розділі викликає обґрунтування методологічних підходів до проектування системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів. Автор подає доцільність їх використання з позиції різних наук: педагогіки, психології, філософії, соціології тощо. Заслуговує уваги те, що автор досить чітко класифікує і характеризує закономірності та принципи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів, що є основою для моделювання системи такої підготовки. На нашу думку, вагомим результатом роботи, який відповідає ознакам наукової новизни, є визначення системотвірного, системорегулювального та системонаповнювального факторів системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти. Важливо, що її модель передбачає наявність чітких прямих та зворотних субординаційних або координаційних відношень між елементами системи.

Не менш показовим фрагментом дисертації є п'ятий розділ «Організаційно-методичний супровід професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти». Автором детально розкрито зміст програмного забезпечення професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів. Докладно розкрито сутність інноваційних методів проведення лекцій, семінарських та практичних занять, описані традиційні та специфічні методи навчання руховим діям з різних напрямів фітнесу, методи ідеомоторного навчання, методи розвитку концентрації та кінестетичних

відчуттів за допомогою застосування метафор, візуальних та аудіальних субмодальностей, технік нейролінгвістичного програмування («якоріння»), метод майстер-класу, рольові ігри, тренінги тощо. Важливим є те, що автор конкретизує цільове призначення застосування того чи іншого методу, що є беззаперечним доказом практичного значення роботи.

У шостому розділі охарактеризовано рівні сформованості професійної компетентності майбутнього фітнес-тренера у закладах вищої освіти та проаналізовано результати експериментально-дослідної роботи. Можна в цілому погодитися з результатами, що підтверджують сформульовану автором гіпотезу. Більш прогресивна динаміка рівнів сформованості професійної компетентності студентів експериментальної груп, у порівнянні з контрольною, довела ефективність та доцільність впровадження системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти.

При формулюванні загальних висновків М. М. Василенко констатує здобуття нових наукових фактів, а також даних, які доповнюють і уточнюють раніше отримані результати. Висновки дисертаційної роботи підтверджують правильність досягнення поставленої мети і задач.

Автореферат відповідає змісту дисертації і відображує головні положення роботи. Слід відзначити бездоганність наукового стилю, глибину й точність викладу матеріалу, які властиві даній роботі.

Зауваження щодо змісту дисертації та автореферату. Разом з позитивними моментами роботи, дисертаційне дослідження викликає декілька питань, відповіді на які, сприятимуть підтвердженню цінності поданих матеріалів. Крім того, маємо зробити зауваження та висловити певні побажання.

1. У переліку публікацій за темою дисертації визначено, що журнал «Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту» входить тільки до бази Index Copernicus. Але дане видання включено до великої кількості інших наукометричних баз.

2. У розділах дисертації на окремих сторінках автор акцентує на тому, що професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів здійснюється за напрямом підготовки «Здоров'я людини» (кваліфікація «Фітнес-тренер»), професійним спрямуванням «Фітнес та рекреація» та за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» (спеціалізація «Фітнес-та рекреація»). Який напрям підготовки автор мав на увазі?

3. У розділі 2 «Методи та організація дослідження» бажано б було детальніше прописати відмінність змісту навчального плану, за яким навчалися студенти контрольної групи від експериментальної.

4. Дисертанту було б доцільним показати, яким чином у процесі професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів враховувались особливості мислення та світогляду сучасної молоді (с. 317).

5. Яким чином автор пояснює використання у тексті дисертації поняття «компетентність», а не традиційного для педагогіки поняття «готовність».

Проте вказані зауваження не впливають на загальне позитивне враження від роботи, мають дискусійний характер і не знижують наукову і практичну значимість отриманих результатів.

Висновок про відповідність дисертації вимогам п.11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567. Дисертаційна робота Василенко Марини Миколаївни «Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти», подана на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, є завершеною науково-дослідницькою працею, яка за своїм змістом, новизною отриманих результатів та практичним значенням відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її автор Василенко Марина Миколаївна заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Ректор Львівського державного
університету фізичної культури,
доктор педагогічних наук,
професор

Є.Н. Приступа

Засвідчую:
[Signature]